
DAGENS FRÅGOR

Tjernobyl I

Tjernobyl har från att ha varit ett för världen okänt Ortsnamn kommit att symbolisera de faror som utsläpp av radioaktivitet innebär. Ändå har dessa faror aldrig varit okända. Tvärtom har den svenska kärnkraftens säkerhetsfilosofi utformats med full respekt för dessa faror i syfte att minimera risken för att människor skall utsättas för dem.

Tjernobyl har också visat att en olycka kan inträffa. Inte för att detta är något nytt. Just risken för olyckor, som finns för alla energiformer, har varit vägledande för den säkerhet som byggts upp kring svenska kärnkraftsverk.

Tjernobyl ger oss all anledning att känna ödmjukhet inför de krafter som den moderna människan tar i sin tjänst. Politiker och forskare som låser sig i en självmedveten attityd visar inte bara en bristande respekt för de människor som sätter sin tillit till dem och deras verksamhet utan också för de krafter människan genom kärnkraften tar i anspråk.

I all sin enkelhet – och i sitt tunga allvar – är detta budskapen från Tjernobyl till Sverige. Dessa budskap är värda att tas på allvar och om man gör det finner man också att de inte idag ger oss någon anledning att ompröva den svenska kärnkraften.

Katastrofen i Tjernobyl bekräftar nämligen enbart att radioaktiva utsläpp är farliga och att kärnkraft utan tillräcklig säkerhet och ödmjukhet är farlig. Den säger därmed inget om kärnkraft som byggs med respekt för de krafter den tyglar.

Tjernobylkatastrofens enkla budskap

är att kärnkraft utan säkerhet är farlig. Den bekräftar därmed behovet av den säkerhetsfilosofi som ligger till grund för svensk kärnkraft.

Tjernobyl II

Om det är några kärnkraftverk som skall stängas på grund av Tjernobyl-katastrofen så är det de ryska kärnkraftverken – inte de i västerlandet där vi med stål och betong innesluter reaktorer för att förhindra radioaktivitet för att komma ut men inte gränser för att förhindra människor för att komma ut och idéer för att komma in!

Vad var det vi (och Friedman) sade?

Vi tar oss friheten att citera och upprepa vad vi skrev i en Dagens Fråga i Svensk Tidskrift nr 4/1983. Ja, det skall stå 1983:

”Professor Milton Friedman har i en artikel i Newsweek utvecklat sina tankar om hur mycket priset på olja kommer att sjunka. Han erinrar om att det reala priset på olja sjönk med ungefär 25 procent mellan 1974 och 1978. Att det reala priset stigit sedan dess tillskriver han Shahens fall i Iran, det kaos det medförde och det följande kriget mellan Iran och Irak. Detta ledde till minskningar av oljeproduktionen vilket medförde att köparna slogs om den olja som fanns och drev upp priset.

Nu diskuteras allmänt oljepriser på

25–30 dollar per fat. Enligt Milton Friedman kommer priset emellertid att falla betydligt mer. Det är alltför lönsamt för någon medlem av kartellen att öka sin produktion i smyg och därmed öka utbudet på marknaden. Friedman tror att ett oljepris på 7–8 dollar per fat ligger vid den övre gränsen för vad ekonomiska faktorer bör ange som rätt pris på olja.

Om det blir så kommer inte bara oljefälten i Nordsjön utan många andra energiinvesteringar att bli olönsamma. Milton Friedman tror därför att många regeringar, som bara för några år sedan arbetade på att hålla oljepriset nere, av olika intressegrupper kommer att fås att försöka förhindra att oljepriset sjunker. Regeringarna kommer att misslyckas även med det tror Milton Friedman, men först sedan medborgarna har fått dyrt betala för försöken att gå emot marknaden.”

Saliga äro de givmilda

I tidningen Statstjänstemannen 5/86 står att läsa att posten skänker fem kronor till Olof Palmes minnesfond för varje häfte minnesfrimärken som säljs.

Häftena innehåller fem märken à 2:10 och fem à 2:90 och kostar 30:–.

Förlåt, men det får vi till 25:– kronor. Är det inte den som betalar 30:– som skänker till minnesfonden?

Stoppa alkemin med grundämnena

Skolöverstyrelsen (SÖ) vill ta bort betygen i åtta enskilda ämnen i grundskolans högstadium. Av betygen i historia, geografi, samhällskunskap och religion blir det ett samlingsbetyg – i So (samhällsorienterande ämnen). På samma sätt läggs betygen i fysik, kemi, biologi och teknik ihop i ett No-betyg (naturorienterande ämnen).

SÖ-förslaget har väckt berättigad indignation. Med rätta misstänks det att vad SÖ egentligen är ute efter är att helt avskaffa de ämnen där betygen nu föreslås avvecklade. Pyttipanna träder därmed i den strukturerade inlärningsstället.

Att det är en ämnesavveckling som ligger i förlängningen av blockbetygen ger den socialdemokratiska skolhistorien ett tydligt belägg för. I den motion den dåvarande socialdemokratiska oppositionen väckte när den nya läroplanen för grundskolan presenterades sågs det om blocktänkandet:

”Det måste klart slås fast att blocken samhällsorientering respektive naturorientering inte får sönderfalla i sina separata ämnesdelar.”

Det är denna politik SÖ nu försöker genomföra – och detta trots att riksdagen vid upprepade tillfällen avvisat de socialdemokratiska idéerna.

Ämnena i skolan är inte tillkomna av en slump. Ämnena representerar ett sätt att hantera verkligheten utifrån de erfarenheter vi tillvunnit oss. Att i denna erfarenhets ställa sätta det sammelsurium som SÖ nu förordar vore ett brott mot eleverna.

Regeringen har lovat att frågan om blockbetyg slutgiltigt skall få avgöras av riksdagen. Därvid kommer det att visas om Bengt Göransson menar något med sitt fagra tal om kunskaper i skolan. Går Göransson på SÖ:s linje avslöjas han obarmhärtigt som en pratmakare.

Föga diplomatiskt

Sedan 1980 har Sverige sett sig nödsakat att utvisa ett 20-tal spioner från Sovjetunionen, Polen och Tjeckoslovakien. De flesta har poserat med täckmantlar som diplomater och tjänstemän på respektive lands konsulat och handelsavdelningar. Den senaste tjeckiska spionaffären visar tydligt att verksamheten centralstyrs från Moskva och att de svenska utvisningarna tyvärr bara medför mindre avbräck i en allt mer omfattande spionverksamhet.

Antalet öststatsspioner i Sverige är mycket stort. Välrenommerade källor, tex "Industrispionage" av Charlie Nordblom, hävdar att Warszawapaktens underrättelseorgan har minst 150 professionella spionofficerare permanent posterade i Sverige i fredstid.

Men nu är det dags att Sverige lägger hinder i vägen för den verksamheten. Sovjet har över 140 diplomater och tjänstemän i Sverige, medan vi endast har 20 personer i Moskva och Leningrad. Och de svenska diplomaterna är dessutom hindrade att resa fritt utanför Moskva.

Sverige bör skära ner antalet öststatsrepresentanter i Sverige. Dessutom bör de sovjetiska representanterna omgärdas av motsvarande reserestriktioner som råder för svenska diplomater i Sovjet.

Stockholmskatten

Valet 1985 resulterade i borgerlig seger i många av landets kommuner. Det mest kända exemplet är väl Malmö stad, där socialdemokraterna hade styrt och ställt i över 60 år.

På många håll i Stockholms län blev det också ny borgerlig majoritet vilket resulterat i borgerlig dominans i Stockholms läns landsting.

Valresultatet har lett till att 912 779 invånare i Stockholmsregionen har fått sänkt skatt. Österåker leder skattesänkningen med en sänkning på 70 öre tätt följd av Vaxholm med 60 öre.

I Stockholms sparade moderater, folkpartister och stockholmspartister ihop till en sänkning på 30 öre för 1986 vilket motsvarar ca 500 kronor för en vanlig familj.

Att det var möjligt att sänka skatten har upplevts som en svår chock för många socialdemokratiska kommunalmän, inte minst för Stockholms finansborgarråd John-Olle Persson. I Stockholms stadshus målar han och de andra socialdemokratiska borgarråden ständigt bilden av total nedrustning av staden.

Det är förstäeligt att skattesänkningar innebär en chock för socialdemokrater som ständigt motsätter sig alla icke-kommunala alternativ när det gäller barnomsorg, skolor, fritidssektorn osv. Det är svårt att börja tänka i andra banor – men nyttigt. Man kan ju utgå från invånarnas önskemål när det gäller kommunal service och erbjuda alternativ som familjedaghem, enskild åldringsvård och fristående skolor.

I Stockholms stad biter sig socialde-

mokraterna i stället envist fast vid bilden av en hotande katastrof. Trots att de skattesänkande partierna inte låtit besparingarna drabba den sociala omsorgen eller äldreården använder socialdemokraterna dessa som hotbilder för väljarna.

När de olika nämnderna beslutat om respektive femårsbudget för 1987-91 har socialdemokraterna lagt allmänna ut-

talanden om behovet av skattehöjningar i fritids-, kultur- och biblioteksnämnderna liksom i skolstyrelsen. Det högsta budet är på 75 öre.

En sak kan alltså stockholmarna slå fast: socialdemokraterna är för rejäla skattehöjningar.

Hoppas väljarna kommer ihåg det på valdagen 1988!

Slå ett slag för Svensk Tidskrift

Hjälp till att sprida Svensk Tidskrift!

Beställ prenumeration eller provnummer till vänner och bekanta.

Ring in beställningen på telefon 08/67 59 55.